

Korte samenvatting rapport Schrijven en Te Grotenhuis

Geven aan dat alle gesprekken in een vertrouwelijke en constructieve sfeer verliepen. Kregen uiteenlopende reacties, die varieerden van 'Er is sprake van een ernstige situatie met een slechte sfeer en slechte onderlinge verstandhoudingen in de gemeenteraad', 'Er moet iets gebeuren', 'We moeten weer harmonie vinden' tot: 'De situatie in Meerssen wijkt niet wezenlijk af van de situatie in andere gemeenteraden in de regio' of 'Het is voorheen wel eens erger geweest'.

Maar gaandeweg de gesprekken wordt vrijwel altijd vastgesteld dat de onderlinge verhoudingen in de loop van het traject 'Gemeenteraad aan het stuur' flink verslechterd zijn. Ook wordt gezegd dat de raad door dit traject ontzettend veel tijd kwijt is aan interne onderwerpen en dus aan zichzelf. Tegelijkertijd wordt door gesprekspartners benadrukt dat er in Meerssen veel goed gaat. Het college is voortvarend aan de slag met het Bestuursakkoord en er heerst in het algemeen tevredenheid over de uitvoering van beleid.

Daaruit leiden wij af dat de toegevoegde waarde van de gemeenteraad beperkt is vanwege het ontbreken van een open dialoog en discussie, waardoor het vermogen ontbreekt om zodoende de kwaliteit van de voorstellen te verbeteren.

Veel gesprekspartners spreken over de aanwezigheid van 'oud zeer' binnen de raad.

Sommigen menen dat BRUG-M inhoudelijk vaak wel gelijk heeft, maar dat de 'toon van de muziek' verhindert dat BRUG-M 'gelijk krijgt'.

Meerdere gesprekspartners merken op dat de gepolariseerde verhoudingen en alle gevoeligheden uit het verleden het moeilijk maken voor de voorzitter om zonder verwijten van partijdigheid te opereren.

De voorzitter moet als het ware steeds laveren, met als gevolg dat ze aan slagkracht inboet.

De onderlinge verhoudingen tussen de raadsleden bij de start van de bestuursperiode in 2022 waren als redelijk normaal en gebruikelijk te kwalificeren. Wijst het overgrote deel van de gespreksdeelnemers erop dat dit veranderde na de komst van extern adviseur Marcel Bouman en de start van het traject 'Gemeenteraad aan het stuur'. Naar bezwaren werd niet geluisterd. Het proces móest door, en moest door op de manier zoals de extern adviseur dat had bedacht.

Het begrenzen van de spreektijden van fracties tijdens de besluitvormende vergaderingen werd door verschillende partijen erkend dat dit onder andere gebeurde om BRUG-M wind uit de zeilen te nemen. De gesprekken tonen aan dat in de loop van de tijd een steeds grotere kloof is ontstaan tussen voorstanders en tegenstanders van het project 'Gemeenteraad aan het stuur'.

In oktober 2024 kwam Bouman met een notitie waarover grote ophef ontstond. De toonzetting en woordkeuze vielen totaal verkeerd. Dit leidde ertoe dat zowel de gehele raad als het college en het MT afstand namen van de notitie,

De griffier nam als enige, en tot op heden, geen afstand van de notitie. Voor een deel van de raadsleden – met name de raadsleden van BRUG-M, die zich door het rapport gekrenkt voelden - is deze opstelling van de griffier onaanvaardbaar en leidt deze tot een sterk verminderd vertrouwen in haar onpartijdigheid en in haar professionaliteit. Inmiddels staat ook de werkrelatie tussen griffier, burgemeester, gemeentesecretaris en bestuursadviseur sterk onder druk.

Op dit moment is er binnen de raad geen overeenstemming hoe verder te gaan met 'Gemeenteraad aan het stuur' Alle raadsleden spreken naar ons uit dat het BOB-model wel de moeite waard is om mee verder te gaan.

De meningen verschillen waar het gaat om de uitbreiding van de griffie naar 5,0 fte. Dan is 5,0 fte voor een gemeente als Meerssen veel en kostbaar.

Algehele coördinatie door het presidium ontbreekt. Sterker nog: met al deze commissies heeft het presidium nog maar weinig taken over en is het 'uit positie'.

T.a.v. de benoemingsprocedure

Eenzijds bestaat de opvatting dat Meerssen op korte termijn het meest gebaat is met de benoeming van een waarnemer, die tot na de verkiezingen in 2026 in functie blijft. Iemand met statuut, die niet hoeft te verbinden en de raadsleden een spiegel voorhoudt, en die de rolcongruentie van raad en college bevordert, bewaakt en handhaaft.

Anderzijds hebben raadsleden - naar onze inschatting een kleine meerderheid - de uitgesproken opvatting dat de procedure voor een kroonbenoemde burgemeester zo snel mogelijk gestart dient te worden. Er is in hun beleving weinig reden om nu af te wijken van de reguliere gang van zaken. Dat is slecht voor het imago en reputatie van Meerssen.

Maar iedereen is het er over eens dat het proces 'Gemeenteraad aan het stuur' de onderlinge verhoudingen (verder) op scherp heeft gezet en onnodig veel gedoe heeft veroorzaakt dat tot op de dag van vandaag voortduurt. Gedoe dat tevens z'n weerslag heeft op het samenspel tussen raad en college, op de positie van de griffier, en op de samenwerking tussen burgemeester, griffier, gemeentesecretaris en bestuursadviseur.

Advies Schrijen en Te Grotenhuis

Wij adviseren de gemeenteraad: stop met onmiddellijke ingang het traject 'Gemeenteraad aan het Stuur'. Dus: stop vanaf heden met de discussie over uitbreiding van de griffie en bepaal de formatie vooralsnog op 3 fte.

Ga alleen wél door met het breed gedragen BOB-model, en wordt daar door oefening heel bedreven in. Oefen u er bij voorkeur in met hulp van een gespecialiseerd bureau.

Verder adviseren wij het 'oud zeer' - voor zover mogelijk - uit de weg te ruimen. Laat de 3 tot 4 raadsleden die het betreft onder leiding van een externe mediator met elkaar in gesprek gaan.

Mocht al voor de verkiezingen gestart worden met de procedure voor de benoeming van een vaste burgemeester, dan zal er voordien iets moeten gebeuren in de relatie voorzitter vertrouwenscommissie en griffier. De voorzitter van de vertrouwenscommissie is op dit moment de fractievoorzitter van BRUG-M; Ook hierbij raden we inzet van een extern mediator aan.

Wij adviseren de gouverneur: geef zo spoedig mogelijk een gezaghebbende en door de gehele raad gedragen onpartijdige persoon (of duo van personen) de opdracht de raad bij het bovenstaande te begeleiden, tenminste tot het moment waarop een nieuwe burgemeester en dus nieuwe voorzitter van de raad is aangetreden. Tevens zou deze tijdelijke persoon het presidium kunnen begeleiden om zijn rol t.b.v. een effectief en efficiënt functionerende raad met verve en doeltreffend in te vullen.